

Vanonder het mos

Shrewsbury Forest

HANS BAETÉ

Wie de Gasthuisbossen op de lage heuvels ten oosten van Ieper bekijkt op kaarten uit de Eerste Wereldoorlog, waant zich in het buitenland. Vele plaatsen in deze vanouds bosrijke streek werden immers herdoopt ten tijde van het strijdgewoel. Op een 'geheime stafkaart' uit 1917 prijken de namen Sanctuary Wood, Dumbarton Lakes, Bulgar Wood, Bitter Wood, Stout Wood, Inverness Copse, Armagh Wood en Shrewsbury Forest. De namen Pappotje (een hoeve), Herenthage (een kasteelpark) en Bassevillebeek vallen zowaar uit de toon op het afgebeelde kaartfragment (Fig. 2). Op Duitse kaarten zien we zowel vertalingen van Vlaamse toponiemen (Herenthage Wald, Bellewarde See), zelf bedachte namen (Beobachtungs-hügel, Eier-Wäldchen, Kaiser-Friedrich Weg) als bijgewerkte Engelstalige toponiemen (Maple Copse Wald, Zuavenwald). Eat your heart out, boshistorici!

Figuur 1: Duitse bunker in het openbaar bos Groenenburg te Zillebeke op 18 januari 2011.

Wat destijds als ShrewsburyForest bekend stond, valt vandaag min of meer samen met het openbare Groenenburgbos (dat op basis van historische bronnen beter Kranenburgbos zou genoemd worden). Aan brokstukken geen gebrek op deze plek! Hier zijn nog steeds de restanten van een dertigtal betonnen bunkers te zien. Maar let op dat je niet in een luchtkoker stapt terwijl je een kapotte mortiersstelling met tongvarens bewondert. De meeste bunkers in Shrewsbury Forest zijn van Duitse makelij. Eén ervan bevindt zich volgens een recente kaart van het Agentschap voor Natuur en Bos in het Valeyebosch. De bunker is vermoedelijk ingewerkt in een door militairen 'gekneed' valleetje, strategisch meanderend door het kleine strijdreliëf (Fig. 1). Bij de constructie van dit

Figuur 2: Shrewsbury Forest ten oosten van Zillebeke (Ieper) op een militaire kaart uit 1917.

bouwwerk werden keitjes van het streektypische 'quartaire basisgrind' gebruikt (zie bodemkaarten 81E en 82W, met de opmerking dat de tekst bij kaart 82W helemaal niets vermeldt over de enorme impact van WOI op de bodem!). Op verschillende plaatsen in het Groenenburgbos zijn afdrukken te zien van golfplaten die als bekisting voor het storten van beton werden gebruikt. Toch is hier een bosarbeider met een Timberjack door golfplaten van een bunker gezakt... Voor beheerders en exploitanten is het daarom geen overbodige luxe om te weten dat de meeste bunkers hier voorkomen op plaatsen met zware hazelaarstoven. Het is onduidelijk of hier sprake is van een oorzakelijk verband. Luchtfoto's en verkoopsaffiches van kort na de oorlog suggereren wel dat hakhout zware beschietingen kan overleven. Desalniettemin was Shrewsbury Forest in 1918 omgevormd tot een maandlandschap (bemerkt ook de reeds in 1917 ontboste zones op Fig. 2). Na de oorlog verschenen er opnieuw bomen. Alleszins op de plaatsen die onvoldoende geschikt werden bevonden voor landbouw. Essen, kersen, beuken en eiken doen het hier vandaag bijzonder goed. Op bepaalde plekken werden 75 jaar oude beuken, kersen en eiken met een omtrek van pakweg drie meter aangetroffen! De mogelijke impact van 'slagveldfosfaat' zullen we maar terzijde laten, in koor met bodemboekje 82W en Basil Fawltly: don't mention the war!

Meer info hans@miradal.com